

PROGRAMSKO IZVJEŠĆE O RADU HPS-a U 2019. GODINI

Hrvatski planinarski savez ostvario je i u 2019. godini mnogo vrijednih rezultata na svim poljima svojega djelovanja.

Članstvo HPS-a. Iako primarni cilj HPS-a nije broj članova, nego kvaliteta planinarskog rada, po broju udruga članica i pojedinačnih članova protekla je godina opet bila rekordna. HPS je zaključio 2019. godinu s 355 udruga članica, što je dosad najveći broj udruženih članica. U Savez je na kraju prošle godine bilo udruženo 277 planinarskih društava i klubova, 26 sportsko-penjačkih klubova, 12 županijskih i gradskih saveza, 13 stanica planinarskih vodiča, HGSS i 25 stanica HGSS-a te jedna pridružena članica. Iz analitičkih podataka u Nacionalnoj strategiji razvoja sporta doznali smo da je HPS po broju članova četvrti po veličini nacionalni sportski savez u Republici Hrvatskoj, a drugi po veličini savez olimpijskog sporta u Hrvatskoj.

Broj naručenih i izdanih članskih markica za 2019. prvi je put premašio 40.000, međutim u veljači ove godine nakon povrata viška i konačnog obračuna putem odobrenja za buduće račune, točno brojčano stanje po kategorijama bilo je sljedeće: seniori 20.525, mladež 6.838, umirovljenici 8.766 i sportski penjači 1.075, što ukupno iznosi 37.204, što je i najveći broj registriranih planinara u povijesti HPS-a. Najviše članova imali su HPD Zagreb-Matica iz Zagreba (2200), HPD MIV iz Varaždina (1970), HPD Mosor iz Splita (1090), HPD Željezničar iz Zagreba (910) i PD Paklenica iz Zadra (770).

Rad Saveza u 2019. obilježio je izbor novih dužnosnika. Radi odlaska dugogodišnjega glavnog tajnika HPS-a Darka Berljaka u mirovinu, u siječnju je proveden javni natječaj za izbor novoga glavnog tajnika HPS-a i na tu je dužnost imenovan Alan Čaplar. Dana 1. lipnja održana je redovna izborna sjednica Skupštine HPS-a, na kojoj je, osim redovnih godišnjih izvješća i godišnjih planova, donesen i sveobuhvatan program rada HPS-a za razdoblje 2019. – 2023. te obavljen izbor dužnosnika Saveza za sljedeće mandatno razdoblje. Na temelju pristiglih kandidatura, izabrani su, u skladu sa Statutom HPS-a, za predsjednika Saveza Darko Berljak, za dopredsjednicu Jadranka Čoklica, a za predsjednika Izvršnog odbora prof. dr. sc. Darko Grundler. Svi su oni, ali i drugi novoizabrani dužnosnici i članovi komisija, dali nov zamah radu HPS-a. Odaziv predstavnika na sjednici Skupštine bio je 30 % veći nego proteklih godina, što svjedoči o većoj zainteresiranosti članova za aktivno sudjelovanje u odlučivanju o pitanjima važnim za razvoj Saveza.

Tijela HPS-a uspješno su obavljala svoje Statutom propisane zadatke. Izvršni je odbor na svojih šest sjednica provodio odluke Skupštine, na temelju proračuna odlučivao o materijalno-financijskim poslovima, koordinirao rad komisija te raspravljao o 70-ak točaka dnevnog reda. Sve su sjednice Izvršnog odbora imale kvorum, a Nadzorni odbor, odnosno njegovi članovi, bili su nazočni na svim sjednicama.

Na temelju prijedloga Izvršnog odbora HPS-a, Republika Hrvatska dodijelila je Darku Berljaku Državnu nagradu za sport »Franjo Bučar«. To je najviše priznanje koje se dodjeljuje za doprinos sportu u našoj zemlji.

Prema planu i programu rada koji su usvojeni na godišnjoj sjednici Skupštine HPS-a, izvedeno je mnoštvo akcija u zemlji i inozemstvu. Organizirani su brojni izleti, ture, pohodi, susreti, škole, tečajevi, radionice, seminari, natjecanja, ekspedicije, logori, istraživanja, tematske konferencije, svečanosti i

druga događanja. Središnje mjesto u kalendaru akcija HPS-a imaju dvije tradicionalne i vrlo popularne akcije – Dani hrvatskih planinara i pohod na Dinaru. Dani hrvatskih planinara održani su 8. i 9. lipnja u Trakošćanu i na Ravnoj gori, a tom je akcijom ujedno obilježena 100. obljetnica planinarstva u Varaždinu. U dva dana okupilo se na Ravnoj gori više od 1000 planinara iz 60 planinarskih društava. Pohod na najviši vrh Hrvatske (1831 m) uspješno je izveden 22. lipnja uz terensku potporu Stanice planinarskih vodiča Šibenik, HPD-a Sinjal iz Kijeva i Stanice HGSS-a Šibenik. Sudjelovalo je više od 300 planinara, iz pedesetak planinarskih društava iz Hrvatske i inozemstva.

Financijsko poslovanje odvijalo se uobičajenom dinamikom, u skladu s financijskim planom i odlukama tijela HPS-a. Planiran godišnji prihod od 2,325.000 kuna premašen je početkom prosinca. Oko trećine prihoda potječe od članarine. Tim se sredstvima namiruju isključivo namjenski rashodi za članska osiguranja i za razvoj stručnih djelatnosti, koji se ostvaruje radom 13 komisija i ulaganjima u aktivnosti u kojima izravno sudjeluju članovi Saveza. Na taj se način svi prihodi ostvareni od članskih markica vraćaju članstvu. Cijene članskih markica za 2019. bile su povećane za 5 kuna kako bi se s osiguravajućim društvom ugovorila povoljnija polica osiguranja za naše članove. Članskom se markicom, osim navedenoga, ostvaruju povlastice u obliku popusta na cijenu noćenja u planinarskim domovima u Hrvatskoj, Sloveniji i dijelu BiH, popusta u trgovinama planinarske opreme te popusta na cijenu ulaznica u nacionalne parkove Paklenica, Risnjak i Sjeverni Velebit. Novost je također i uvođenje novih članskih iskaznica u obliku ID kartice i samoljepljivih članskih markica sa zaštitnim elementom.

EU projekt »Penjanje za sve«. Konačnim izvješćem te obračunom i posljednjom isplatom završen je trogodišnji međunarodni projekt »Penjanje za sve«, sufinanciran sredstvima Europske unije iz programa Erasmus+. U projektu je sudjelovalo šest nacionalnih planinarskih saveza, a sredstva su u cijelosti opravdana, odobrena i isplaćena samo hrvatskom, češkom i slovačkom savezu. Projekt se provodio uz 80-postotno sudjelovanje Europske unije, a ukupna vrijednost projekta bila je 604.565 eura. HPS je za tu aktivnost izravno koristio 80.842 eura europskih sredstava, ali i 14.266 eura vlastitih sredstava. Podsjećamo, projekt je bio usmjeren ka promociji planinarstva i penjanja kao aktivnosti za svakoga, a održani susreti i akcije znatno su pridonijeli unaprjeđenju naših stručnih djelatnosti, kao i poboljšanju i novim oblicima suradnje s pet europskih planinarskih saveza.

Financijski nadzor. U razdoblju od svibnja do studenoga proveden je dosad najopsežniji nadzor cjelokupnog poslovanja HPS-a u našoj cjelokupnoj povijesti. Provela ga je financijska inspekcija Ministarstva financija vrlo detaljno pregledavajući svu poslovnu dokumentaciju, uključujući financijski plan, Statut, odluke Izvršnog odbora, ugovore o radu, ugovore o djelu, ulazne i izlazne račune, putne naloge i obračune troškova putovanja, donacije, programske zahtjeve, knjigu blagajne, izdatnice, primke, isplatinice, uplatnice, izvode, dokumentaciju projekta »Penjanje za sve«, popis udruženih članica, popis izdanih članskih markica, popis pretplatnika Hrvatskog planinara, police osiguranja, popis osnovnih sredstava i sitnog

inventara, bilancu, sustav unutarnjeg nadzora koji provodi Nadzorni odbor HPS-a, godišnje financijsko izvješće FINA-i, realizaciju financijskog plana i financijsko izvješće podneseno Skupštini HPS-a. Rezultat nadzora opsežan je zapisnik od 27 stranica, kojim je konstatirano da su dokumentacija, poslovanje i računovodstvo Saveza u potpunosti u skladu sa Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te da ni u jednom navedenom segmentu nema nikakvih nedostataka, nepravilnosti, propusta ili prekršaja. Tako detaljna revizija cjelokupnog poslovanja HPS-a i pozitivan nalaz financijske inspekcije ujedno su i uporište za daljnje racionalno i namjensko upravljanje imovinom Saveza, u skladu s financijskim planom, uz poštovanje zakonskih propisa i internih akata HPS-a.

Suradnja s ministarstvima, jedinicama lokalne samouprave, javnim ustanovama i drugim institucijama. HPS je redovito surađivao s pojedinim ministarstvima, njihovim dužnosnicima i službenicima, županijskim i gradskim upravama te drugim ustanovama, na pitanjima povezanim s njegovom djelatnošću. S Ministarstvom unutarnjih poslova intenzivno se surađivalo na pitanjima sigurnosti i zaštite planinarskih objekata na području Gorskoga kotara i Like. S ministrom državne imovine i djelatnicima Ministarstva državne imovine održano je nekoliko sastanaka o upravljanju planinarskim objektima u državnom vlasništvu, pri čemu je potvrđeno da će se u svim daljnjim postupcima s tim objektima uzvažavati stajališta HPS-a o njihovoj funkciji i statusu. S Ministarstvom zaštite okoliša i energetike (MZOE-om) dogovoreno je uključivanje odredbe o nadležnosti HPS-a za planinarske putove i knjige standarda za planinarsku signalizaciju u Pravilnik o vizualnom identitetu nacionalnih parkova i parkova prirode. Tim će se pravilnikom osigurati čvrsto uporište za daljnju skrb o planinarskim putovima u zaštićenim područjima, a ujedno spriječiti neovlašteno obilježavanje putova mimo dogovora s HPS-om i javnim ustanovama za upravljanje zaštićenim područjima. Sa MZOE-om je također dogovoreno da se, prema prijedlogu HPS-a, organizirano pristupi obnovi najvažnijih planinarskih objekata u zaštićenim područjima, koji su ujedno i važna posjetiteljska infrastruktura tih parkova. S tim se ministarstvom već godinama surađuje u rješavanju brojnih pitanja vezanih uz speleološku djelatnost, a speleološka istraživanja i edukacija provode se u skladu s godišnjim dopuštenjima koje izdaje to ministarstvo, uz redovito prikupljanje podataka i izvješćivanje o svim provedenim istraživanjima i njihovim rezultatima.

Sa Središnjim državnim uredom za šport i Hrvatskim olimpijskim odborom (HOO-om) raspravljalo se o registraciji sportaša u našim natjecateljskim sportovima u Nacionalnom informacijskom sustavu u športu (NISUŠ), Nacionalnoj strategiji razvoja sporta, suzbijanju dopinga u sportu, zastupljenosti žena u sportu, organizaciji osposobljavanja u sportu i sportskoj izobrazbi, ali i o neprimjenjivosti nekih odredaba Zakona o sportu na planinarstvo. Upozoravajući na posebnosti planinarstva, najbolju svjetsku praksu i važnost donošenja provedivih mjera i uvjeta za razvoj rekreacijskog sporta, HPS je ponovno uputio brojne konstruktivne prijedloge za donošenje novoga Zakona o sportu. Naš je predstavnik sudjelovao u radu Skupštine HOO-a i Odbora olimpijskih sportova. HOO je financirao veći dio troškova inozemnih natjecanja u našim natjecateljskim sportovima, razvoj perspektivnih sportaša, naše članarine u međunarodnim sportskim asocijacijama i plaće naših zaposlenika. HPS je surađivao i s Državnim hidrometeorološkim zavodom, a nastavljeni su stalni kontakti s javnim ustanovama koje upravljaju planinskim nacionalnim

parkovima (Sjeverni Velebit, Risnjak i Paklenica) i parkovima prirode (Medvednica, Papuk, Žumberak - Samoborsko gorje, Biokovo, Učka i Velebit).

Međunarodna suradnja. Uloga HPS-a veoma je cijenjena i na međunarodnoj sceni, pa je tako od glavnog tajnika UIAA-e zaprimljen prijedlog i poziv da HPS istakne kandidaturu za domaćina nekog od budućih zasjedanja tijela UIAA-e. Na općoj skupštini UIAA-e u Larnaki na Cipru 2. studenoga 2019. sudjelovalo je više od stotinu predstavnika nacionalnih saveza i drugih planinarskih udruženja iz cijelog svijeta. HPS je na tom skupu predstavljao Darko Berljak, koji je ujedno i član Skupštine UIAA-e s najdužim stažem u tom najvišem tijelu krovne svjetske planinarske asocijacije (27 godina). Na istome je mjestu održana i skupština Europske unije planinarskih saveza (EUMA-e), koju čine 23 nacionalna planinarska saveza. EUMA želi biti snažan glas planinara na europskoj razini, posebice u odnosu prema institucijama Europske unije i Europskog parlamenta. Predstavnici HPS-a sudjelovali su na 20. skupštini Balkanske planinarske unije (BMU-a) u Korči u Albaniji. Na njoj su razmatrana pitanja iz redovne aktivnosti BMU-a, izabrani novi dužnosnici BMU-a i doneseni zaključci o budućoj suradnji. Predstavnici HPS-a sudjelovali su i na godišnjoj skupštini i obilježavanju 50. obljetnice Europske pješačke asocijacije (ERA-e) u Bad Urachu u Njemačkoj. Predstavnica HPS-a sudjelovala je na glavnoj skupštini Međunarodne sportsko-penjačke federacije (IFSC-a) u Tokiju. Redovni godišnji susret vodstava HPS-a i Planinske zveze Slovenije (PZS-a) održan je u planinarskom domu na Gospiđični na Žumberačkoj gori / Gorjancima, uz zajednički uspon na Svetu Geru. Na tom je sastanku, na temelju odluke PZS-a, šestero dužnosnika HPS-a primilo zlatne i srebrne značke priznanja PZS-a za izniman doprinos suradnji dvaju saveza. Suradnja dvaju saveza kvalitetno se ostvarivala i međusobnim sudjelovanjem u tečajevima, seminarima i drugim programima za mlade, vodiče, markaciste i alpiniste. Hrvatsko-slovensko prvenstvo u lednom penjanju preraslo je bilateralne okvire i danas ima širi regionalni karakter. Savezi također usklađeno zastupaju svoja stajališta na sastancima i u tijelima UIAA-e, EUMA-e, ERA-e, BMU-a i IFSC-a.

Natjecateljski sportovi. U natjecateljskim sportovima – sportskom i lednom penjanju – seniorske i juniorske reprezentacije nastupale su na svjetskim i europskim prvenstvima i kupovima. Mlađe dobne kategorije sportskih penjača i dalje postižu sve bolje rezultate i sve se češće plasiraju u finalna natjecanja. HOO i HPS posebno podupiru razvoj sportaša mladih dobnih kategorija u I., II. i III. Razvojnog programu HOO-a. Zahvaljujući uvrštenju sportskog penjanja u program Ljetnih olimpijskih igara u Tokiju 2020., kao krovni savez za taj sport, nailazili smo na veće uvažavanje, ali i veća očekivanja u HOO-u, Središnjem državnom uredu za šport, pa i među našim sportsko-penjačkim klubovima i članovima.

Informacije o planinarstvu, sportskom penjanju i planinskom skijanju prenosile su se mnogobrojnim specijaliziranim emisijama i priložima o planinarstvu u televizijskim i radijskim programima. Članci o našim djelatnostima i radu naših udruženih članica objavljavani su u mnogim nacionalnim, regionalnim i lokalnim medijima – novinama, časopisima, te na brojnim internetskim portalima i *web*-stranicama. Informacije o radu Saveza prenosile su se i razmjenjivale na brojnim susretima na terenu, tijekom prijma stranaka u Uredu HPS-a u Kozarčevoj 22, telefonskim razgovorima, dopisivanjem e-poštom, objavama u časopisu Hrvatski planinar i službenim dopisima upućenima našim društvima i klubovima. U 2019. predstavnici HPS-a bili su na više od stotinu događaja,

kao što su osnivačke i redovne skupštine, razne proslave i ostale akcije koje su organizirala planinarska društva, komisije Saveza, ali i druge udruge i ustanove u Hrvatskoj i inozemstvu. Radi unaprjeđenja komunikacije s udrugama članicama HPS-a, ali i njihove međusobne komunikacije, svim su udrugama dodijeljeni besplatni pretinci elektroničke pošte na domeni hps.hr. Tako je ubrzan i pojednostavljen protok informacija između udruga i Saveza, a ujedno su smanjeni troškovi poštarine. Taj suvremen način komunikacije prihvatilo je više od 200 planinarskih udruga, a ovim putem pozivamo one koje to još nisu učinile da pristupe svojim pretincima elektroničke pošte.

Ured HPS-a ima troje profesionalnih djelatnika. Svoje poslove i zadaće obavljao je samostalno ili u dogovoru s dužnosnicima HPS-a i pročelnicima komisija. Ured daje članovima i ostalim zainteresiranima obavijesti o našim planinama, planinarstvu i logistici pojedinih tura, pomaže u rezervaciji smještaja i sl., skrbi se o pretplati i financijskim poslovima izdavanja časopisa Hrvatski planinar, kontaktira s raznim ustanovama i pravnim osobama izvan HPS-a, s brojnim udruženim članicama u vezi s članskim materijalom i ostalim pitanjima naše

organizacije, surađuje sa svojim komisijama te vrlo uspješno vodi vlastito poslovanje planiranjem, nabavom i prodajom planinarske literature te ugovaranjem najma, sponzorstava i donacija. Tijekom godine uvedeno je više novosti u poslovanju Ureda HPS-a, osobito u pogledu novih softverskih rješenja i baza podataka, koje su pojednostavnile i ubrzale poslovne procese, smanjile troškove te donijele neke nove kvalitete radu Ureda. Na primjer, zaposlenici Ureda sortirali su i katalogizirali, tijekom ljeta i jeseni, sve planinarske publikacije u knjižnici HPS-a te ih upisali u bazu podataka koja svim svim zainteresiranim korisnicima omogućuje lako pretraživanje.

Časopis Hrvatski planinar u protekloj je godini izlazio redovito, a evidencija pretplatnika vodila se ažurno i uredno. Uz istu cijenu pretplate, časopis već sedmu godinu zaredom ima povećan broj stranica, tako da svi brojevi imaju format nekadašnjeg dvobroja. Naklada iznosi, ovisno o dijelu godine, oko 1300 primjeraka. Krajem godine proveden je javni natječaj za izbor tiskare u kojoj će se tiskati časopis. Na natječaj se javilo osam tiskara, a izabrana je ona koja je ponudila najbolje uvjete u pogledu cijene, rokova i kvalitete.

Izješće o radu komisija HPS-a

Stručna djelatnost u komisijama HPS-a. HPS u usporedbi s ostalim nacionalnim planinarskim savezima u svijetu ima najveći broj raznovrsnih djelatnosti, a one se u našem Savezu ostvaruju radom 13 komisija. Komisije su u zemlji i inozemstvu, u skladu s programskim zahtjevima temeljenima na proračunu HPS-a, izvele više od 150 posebnih akcija, ekspedicija, pohoda, susreta, škola, tečajeva, seminara, vježbi, predavanja, radionica i natjecanja. Znatna dio članstva ne boravi u planinskoj prirodi samo zbog osobnih rekreacijskih i sportskih razloga, već svoj boravak u prirodi volonterskim angažiranjem osmišljava i provodi kao stručnu i širu društveno korisnu djelatnost. U nastavku je opis rada i rezultata komisija HPS-a u 2019.

Komisija za planinarske putove održala je dva sastanka, a velik dio rada odvijao se i putem elektroničke i osobne komunikacije o temama iz djelokruga Komisije. Održano je pet tečajeva za markaciste te brojni sastanci s predstavnicima planinarskih društava, županijskih planinarskih saveza, stanica vodiča i HGSS-a, parkova prirode i nacionalnih parkova, s Hrvatskim šumama, turističkim zajednicama i predstavnicima lokalnih samouprava. Uz sastanke i tečajeve za markaciste, članovi Komisije i suradnici redovito se susreću i rješavaju pitanja u vezi s održavanjem planinarskih putova na lokalnim područjima. Aktivno se surađivalo s HGSS-om na izradi planinarskih karata. Radilo se također na dopunskom obrazovanju i obnovi znanja markacista i markacista vodičelja. Sredstvima HPS-a nabavljali su se planinarski putokazi za pristupne putove kontrolnim točkama HPO-a i VPP-a te organiziralo njihovo postavljanje. U povodu 50. obljetnice VPP-a organizirana je prigodna svečanost na Alanu, s radnom akcijom na obnovi VPP-a i dodjelom zahvalnica društvima i pojedincima koji su se istaknuli radom na VPP-u. Sve je više planinara koji obilaze HPO i VPP, i čiji se dnevnic i podaci obrađuju i evidentiraju u Komisiji za planinarske putove. U 2019. bilo je 86 novih obilaznika HPO-a, uz 213 onih koji su već bili u evidenciji, a ostvarili su uvjete za neko od priznanja HPO-a. Prvi je put više od 100 planinara steklo uvjete za dodjelu posebnih, visokih i najviših priznanja HPO-a. Obilazak VPP-a u protekloj je godini završilo 27 planinara. Komisija se također skrbi o pregledu trasa planinarskih putova

i obilaznica te o registraciji novih obilaznica. Velik dio rada odnosi se na unos i osvježavanje podataka u Registru planinarskih putova, obilaznica i markacista, Interaktivnoj planinarskoj karti Hrvatske i digitalnom dnevniku HPO-a. Među ostalim, kompletirani su podaci o planinarskim stazama na Pšunju, Babjoj i Požeškoj gori, Kalniku, Moslavačkoj gori, Kozjaku iznad Kaštela i Mosoru. Formiranjem radnih grupa za informatiku i planinarske obilaznice osiguran je kvalitetniji rad u ovim djelatnostima Komisije. Angažiranjem članova Komisije i suradnika iz raznih dijelova Hrvatske omogućeni su za ta područja redoviti izravni kontakti s planinarskim društvima i lokalnom zajednicom te svim zainteresiranima za dobro održavane planinarske putove. Komisija se također angažirala u edukaciji markacista instruktora. Temeljnim i dopunskim školovanjem obuhvaćeno je 239 markacista, što u usporedbi s trenutnim ukupnim brojem aktivnih markacista iznosi više od 18 %. Praktičan rad na tečajevima organiziran je na područjima Mosora, Samoborskoga gorja, Medvednice, Platka, istarskoga gorja, otoka Krka, Velebita (oko Alana), Ivanščice i Strahinjščice. Izrađen je i priručnik za dopunsko obrazovanje markacista. Uz tečajeve za postojeće markaciste, održavaju se radionice koje se sastoje od vježbi prikupljanja i obrade GNSS (GPS) tragova i izrade isječaka zemljopisnih karata, a svi su sudionici odlično prihvatili obuku o uporabi orijentacijskih mobilnih aplikacija pri planinarenju.

Komisija za planinarske objekte održala je tri sjednice. Na temelju natječaja za dodjelu novčanih sredstava za obnovu, održavanje i izgradnju planinarskih objekata kojima upravljaju naše članice odobreno je ukupno 201.047,67 kuna za 15 planinarskih objekata (Apatišan, Kameni svati, »Miroslav Hirtz« na Bijelim stijenama, »Miroslav Hirtz« u Jablancu, Šugarska duliba, Ratkovo sklonište, Rossijevo sklonište, Bitorajka, Grohot, Anin vrh, Krndija, Mrkvište, Žbevnica, Borovik i Paklenica). Komisija je sastavila cjelovit pregled stanja vlasništva upisanog u zemljišne knjige i posjeda upisanog u katastar za sve planinarske objekte u Hrvatskoj. Izrađena je i klasifikacija planinarskih objekata na objekte od nacionalnoga, regionalnog i lokalnog značenja, što će biti i jedan od kriterija pri provođenju budućih natječaja za obnovu, održavanje i izgradnju planinarskih objekata. Proveden je postupak

procjene vrijednosti objekata u vlasništvu HPS-a i sklopljen nov ugovor o zakupu doma Bijele stijene u Tuku. Uz angažman članova Komisije i članova nekoliko društava obnovljen je krov Rossijevog skloništa oštećen u nevremenu. Komisija je dala i stručna mišljenja o upravljanju planinarskim objektima na Hrastovičkoj gori, Medvednici, Biokovu i u Gorskom kotaru. Otvorena su tri nova objekta (na Dinari i Biokovu), jedan je obnovljen (Vlaški grad), a započela je i izgradnja novih domova u zamjenu za dotrajale domove na Biokovu i u Žumberku. Sa MZOE-om je dogovoreno da se pristupi obnovi objekata u vlasništvu RH koji su ujedno i posjetiteljska infrastruktura nacionalnih parkova i parkova prirode.

Komisija za vodiče održala je dva sastanka i više akcija. Zalaganjem njenih članova obnovljen je rad u trima stanicama planinarskih vodiča koje nisu bile aktivne te sada 12 stanica redovito održava vježbe. Na Zboru vodiča HPS-a na Platku (24. i 25. studenoga 2019.) sudjelovalo je 160 vodiča iz cijele Hrvatske, uz tematske prezentacije o vodičkim standardima, reformi školovanja, aktualni sat Komisije za vodiče, vježbu prve pomoći te uspon na Snježnik. U Starigradu Paklenici (13. i 14. travnja 2019.) organiziran je instruktorski seminar, s edukacijom o komunikacijskim vještinama i vježbom orijentacije te razgovorom o standardizaciji zimskih tečajeva za vodiče. Pripremljen je i tiskan Metodički priručnik za školovanje planinarskih vodiča, namijenjen voditeljima, predavačima i suradnicima na tečajevima za vodiče HPS-a. U Baškim Oštarijama (21. i 22. rujna 2019.) održana je vrlo kvalitetna radionica o vođenju osoba s invaliditetom (OSI), na kojoj su postavljeni temelji daljnjeg rada Radne skupine za OSI. Uzorni rezultati rada s OSI istaknuti su i u godišnjem izvješću Pravobraniteljice za OSI. Vodiči su aktivno sudjelovali u organizaciji, promociji i izvedbi pohoda na Dinaru te brojnim drugim pohodima. U 2019. održano je 8 tečajeva za vodiče ljetnog planinarenja (Žbevnica, Picelj, Platak, Omanovac, Malačka, tri na Velebitu), koje je pohađalo 137 planinara, dva tečaja za vodiče zimskog planinarenja (B standard), koji su održani u Tuku i na Zavižanu, a koje su pohađala 33 vodiča, i jedan tečaj za vodiče sportskog penjanja (C standard) u NP-u Paklenica, s 4 polaznika. Održano je 5 ispita za vodiče ljetnog planinarenja (A standard) na Mosoru, Kalniku, Omanovcu, Platku i Picelju, kojima je pristupilo 89 pripravnika, jedan ispit za vodiče zimskog planinarenja (B standard), koji je održan na Zavižanu i kojem je pristupilo 10 pripravnika, te jedan ispit za vodiče sportskog penjanja (C standard), koji je održan u NP-u Paklenica, a kojem su pristupila dva pripravnika. U Komisiji djeluju 833 licencirana vodiča i 193 pripravnika, a ukupno je 1026 educiranih članova s važećom licencom. U provođenju tečajeva i ispita sudjelovalo je 36 vodiča instruktora i 13 vodiča, koji su na akcijama Komisije ukupno proveli 205 dana. Vodiči HPS-a uspješno su tijekom cijele godine vodili mnogo izleta i tako ispunili svoje zadaće u matičnim planinarskim udrugama. Vodička se služba snažno i u svim segmentima zalaže za poticanje vodiča da vode izlete za koje su stručno osposobljeni i da se putem vježbi educiraju i pridone sigurnosti i kvaliteti organiziranih izleta, tura i pohoda.

Komisija za speleologiju. U 2019. Komisija je koordinirala rad 22 speleološka odsjeka i udruga članica, koji su imali 439 članova, od čega 25 instruktora speleologije, 82 speleologa, 305 speleoloških pripravnika i 27 speleoloških suradnika. Rad je koordiniran putem redovnih sjednica Izvršnog odbora i godišnje skupštine Komisije. Glavnina rada bila je usmjerena ka zajedničkom projektu HPS-a i članica HPS-a »Speleološka istraživanja hrvatskoga krša 2019.«, koji se sastoji od više ekspedicija, logora i istraživanja na teritoriju Hrvatske.

Sedam je udruga s Komisijom organiziralo osam speleoloških ekspedicija, kampova i logora, na kojima je sudjelovalo više od 200 sudionika iz 30 udruga iz 11 zemalja. Ukupno je, prema dostavljenim izvješćima, novoistraženo i topografski snimljeno više od 1700 m dubine i 3500 m duljine. Najvažniji su rezultati spajanje dviju jama u jedinstven jamski sustav Crnopac (više od 42 km dužine) te istraživanje jame Nedam, koja je postala četvrta »tisućica« u Hrvatskoj i 99. jama po dubini u svijetu. Istraživanje te jame dobilo je potporu FSE-a (Europskoga speleološkog saveza). Navedeni rezultati kruna su dugogodišnjeg rada speleologa, a svi su rezultati imali velik medijski odjek, ne samo u Hrvatskoj nego i u svijetu.

Tijekom 2019. članice Komisije provele su 331 speleološko istraživanje/monitoring na području Hrvatske. Za te akcije Komisija, kao nositelj, s 22 članice Komisije, koje su izvođači, ima rješenje MZOE-a o godišnjem dopuštenju za provođenje speleoloških, stručnih i znanstvenih istraživanja.

U Pazinu je od 22. do 24. studenoga 2019. održan Skup speleologa Hrvatske, s više od 300 sudionika iz Hrvatske, BiH, Slovenije, Srbije i Italije. Tijekom skupa održan je deveti SpeleoFilmFestival, na kojemu je prikazan 21 film iz 13 zemalja iz svih dijelova svijeta. Izložba »Istraživači hrvatskog podzemlja«, koja prikazuje razvoj speleologije u 60 godina djelovanja Komisije, bila je postavljena u NP-u Paklenica, Samoboru, Zagrebu i Pazinu. U okviru inicijative »Čisto podzemlje« redovito se dostavljaju informacije o zagađenim speleološkim objektima (na Bioportalu upisano je ukupno 665 takvih objekata), a također se redovito dostavljaju podaci za Katastar speleoloških objekata (u Katastar je upisano ukupno 2498 objekata). Ni godinu i pol nakon prvog izdanja udžbenika »Speleologija« u nakladi PDS-a Velebit, HPS-a i HGSS-a, tiskano je drugo izdanje, od 792 stranice. To je dosad najopsežnija planinarska i speleološka knjiga na ovim prostorima. Za razliku od prvog izdanja, nova knjiga ima tvrde korice, a dodano je i nekoliko novih poglavlja te veći broj ilustracija i fotografija.

Speleolozi se educiraju na speleološkim školama, seminarima i skupovima te ispitima za naziv »speleolog« i »instruktor speleologije«. U 2019. bilo je za školovanje licencirano ukupno 288 članova. Provedeno je ukupno 9 škola, na kojima je sudjelovalo ukupno 80 polaznika. Ne četiri je ispita 9 članova steklo naziv »speleolog«, a 3 naziv »instruktor speleologije«. Održani su stručni seminari o speleološkoj edukaciji, organizaciji rada u Komisiji, orijentaciji u speleologiji, topografskom snimanju speleoloških objekata, a u suradnji s HGSS-om seminar o samospašavanju i zbrinjavanju unesrećenih.

Komisija za alpinizam organizirala je više aktivnosti. Organiziran je seminar i ispit za voditelja ljetne alpinističke škole, zimski i ljetni alpinistički logori te Memorijalni alpinistički logor »Glavno da se klajmba« na Biokovu. Cilj tih akcija bio je prenošenje znanja i iskustava s iskusnijih na manje iskusne članove. Ledno-penjačka reprezentacije Hrvatske sudjelovala je na natjecanjima svjetskoga kupa u Rusiji i u Saas-Feeu u Švicarskoj, a sudjelovala je i na svim natjecanjima Lednoga kupa Slovenije, Hrvatske i Srbije. Ledno penjanje populariziralo se na *dry tooling* radionicama. Hrvatski su se alpinisti predstavili i na međunarodnom alpinističkom skupu BMC International Summer Climbing Meet.

Komisija za sportsko penjanje. U 2019. Komisija je održala jedan sastanak i više radnih sastanaka vezanih uz organiziranje natjecanja i primjenu Zakona o sportu. Rad hrvatske sportsko-penjačke reprezentacije bio je organiziran na tri razine: u seniorskoj, juniorskoj A i juniorskoj B reprezentaciji. Seniorska je predstavljala Hrvatsku na trima natjecanjima europskoga

kupa (Innsbruck, Zakopane i Edinburgh). Juniorska A reprezentacija imala je 12 članova, a tijekom 2019. bila je na 16 različitih okupljanja: 1 svjetsko prvenstvo, 2 natjecanja europskog prvenstva, 6 natjecanja Europskoga juniorskoga kupa i 6 nacionalnih priprema (Split, Zagreb, Koper, Graz, Villach, Innsbruck, ukupno 15 dana). Svestranim angažmanom izbornika, trenera, natjecatelja i roditelja, prvi je put odrađena potpuna *lead* i *boulder* sezona, što se ogleda u broju dana (45) provedenih na međunarodnim natjecanjima (EYC Soure 25. – 29. travnja, EYC Graz 10. – 12. svibnja, EYC Sofija 24. – 26. svibnja, EYC Ostermundigen 21. – 24. lipnja, EYC St. Pierre 28. – 30. lipnja, EYC Imst 1. – 5. kolovoza, WYCH Arco 21. kolovoza – 1. rujna, EYCH Brixen 19. – 22. rujna i EYCH Voronjež 16. – 20. listopada). Plasmane među 20 najboljih na europskim natjecanjima ostvarilo je čak osmero članova reprezentacije. Juniorska B reprezentacija sudjelovala je na međunarodnom natjecanju YCCF-a te u sklopu juniorske A reprezentacije na okupljanju na Ospu u Sloveniji. Uz YCCF, djelovala je još na Petzen Climbing Trophy te iRCC natjecanju. Postignuti rezultati proizašli su i iz kvalitetnog rada voditelja i trenera, koji su se angažirali tijekom priprema i natjecanja. Radi kvalitetnog razvoja reprezentacije, Komisija nastoji uključivati i što više trenera u klubovima koji pokazuju interes za suradnju i rad u reprezentaciji. U suradnji s Hrvatskom olimpijskom akademijom uspješno je osposobljena druga generacija trenera sportskog penjanja. U tom je programu sudjelovalo 25 članova, tako da sada u tom sportu imamo 48 osposobljenih i licenciranih trenera.

Komisija za planinsko skijanje održala je tijekom godine tri sjednice, a velik dio rada organiziran je putem elektroničke pošte. Na Vršiču u Sloveniji održan je lavinski tečaj (26. i 27. siječnja) sa 14 polaznika, a na Platku (2. veljače) instruktorski ispit, na kojemu smo dobili četvero novih instruktora planinskog skijanja. U Komisiji sada djeluje 12 instruktora planinskog skijanja. Ispit za stručni naziv »planinski skijaš« održan je tijekom Skijaškog sabora (23. ožujka), prvi put na nov način, kada su se članovi nakon otvorenog poziva imali priliku prijaviti i izaći na ispit za naziv »planinski skijaš«. Pristupilo je 7 kandidata. Bio je raspisan i poziv za upis u Školu planinskog skijanja HPS-a, ali ona nije održana zbog nedovoljnog broja prijavljenih. Radi razvijanja planinskog skijanja i sustavnog jačanja članske baze, Komisija je podupirala osnivanje odsjeka i sekcija planinarskog skijanja u planinarskim društvima. Rezultati tih nastojanja bili su očekivano uspješniji u sredinama gdje su članovi Komisije svakodnevno prisutni, no ostvareni su i dobri kontakti s udrugama u kojima se ta djelatnost tek počinje razvijati. Tijekom Skijaškog sabora održano je savjetovanje o osnivanju sekcija i odsjeka, a na temelju provedene ankete među članstvom HPS-a Komisija je kontaktirala sa svim udrugama koje su iskazale interes za razvoj planinskog skijanja te pomagala pri osnivanju takvih odsjeka i razvijanju planinskog skijanja.

Komisija za školovanje. Slijedom odluke Skupštine HPS-a pristupilo se reformi sustava školovanja u HPS-u. Provedena je temeljita analiza cjelokupnog školovanja u HPS-u i pripremljene su odgovarajuće mjere i rješenja. Prema poslanim planovima, usklađenima s Pravilnikom opće planinarske škole u HPS-u, popisu instruktora i predavača te izvješćima o održanim planinarskim školama članica Saveza (ukupno 54), Komisija je nakon njihovog završetka poslala organizatorima 1443 diplome HPS-a za polaznike koji su uspješno završili opće planinarske škole. Društvima koja su prema programu HPS-a organizirala male planinarske škole (ukupno 10) poslana su 251 diplome. Uz njih su poslana 493 diplome za

polaznike specijalističkih škola (104 alpinizam, 135 sportsko penjanje, 80 speleologiju, 174 vodiči), koje su usklađene s pravilnicima za te djelatnosti. Tako je u 2019. u Savezu bilo ukupno 2187 novoškolovanih članova, većinom mlade dobi, što je najviše otkad se prati brojno stanje.

Komisija za promidžbu i izdavačku djelatnost. Zahvaljujući preglednoj organizaciji velike količine praktičnih podataka, sadržaje na našim mrežnim stranicama koristi mnogo članova i drugih zainteresiranih za planiranje izleta, edukaciju i dobivanje obavijesti o akcijama HPS-a. Redovito se objavljuju novosti iz rada HPS-a te dopunjavaju i ažuriraju stranice s podacima. Na *webu* su također dostupni ažuran kalendar akcija HPS-a, popisi instruktora, vodiča, markacista, obilaznika HPO-a, dobitnika priznanja i popis planinarskih kuća, a posebno je zapažena bila Interaktivna planinarska karta Hrvatske. Od ove godine obavijesti HPS-a prenose se i društvenim mrežama. Obavijesti HPS-a objavljene na Facebooku imale su doseg veći od 58.000 korisnika. U suradnji s HGSS-om i PDS-om Velebit izdano je drugo dopunjeno izdanje udžbenika »Speleologija«. Tiskano je već 12. izdanje »Planinarskog dnevnika«, 12. izdanje dnevnika Hrvatske planinarske obilaznice i peto dopunjeno i izmijenjeno izdanje »Planinarskog udžbenika«. U pripremi toga izdanja bilo je angažirano desetak suradnika, koji su svojim savjetima i recenzijama pridonijeli kvalitetnijoj obradi tema i boljem uređenju nekih dijelova knjige. U suradnji s Komisijom za školovanje i Komisijom za vodiče tiskan je metodički priručnik za vodiče instruktore, ažurirane su i standardizirane prezentacije za nastavne teme iz programa opće planinarske škole i tečajeva za vodiče. Zidni kalendar za 2019. tiskan je u velikoj nakladi, kao i proteklih godina. Usporedno najavljuvanje akcija članica HPS-a u kalendaru pokazalo se vrlo praktičnim i korisnim, jer su tako podaci o pohodima i sličnim akcijama postali lako dostupni svim hrvatskim planinarima. Time se ujedno potiče razvijanje suradnje među planinarskim društvima i sustavno, pravovremeno planiranje aktivnosti. Za potrebe kalendara organizirano je prikupljanje podataka o priredbama, koji će biti objavljeni u časopisu Hrvatski planinar te na *webu* HPS-a. Za tisak je priređena brošura za skupštinu HPS-a, tiskani su plakati za Dane hrvatskih planinara i pohod na Dinaru, letci i pozivnice za razne skupove i drugo. Komisija je pomagala i planinarskim udrugama u pripremi njihovih izdanja.

Komisija za zaštitu prirode. U 2019. obnovljen je njezin rad i održana su dva sastanka. Članovi Komisije sudjelovali su i predstavljali HPS na stručnim skupovima i radionicama o zaštiti okoliša i prirode: predstavljanje projekta »Centar za posjetitelje – Velike zvijeri« u organizaciji JU-a Priroda 15. veljače u Ravnoj Gori, radionice o risu u okviru projekta »Izrada prijedloga planova upravljanja strogo zaštićenim vrstama« 20. veljače u Ogulinu i 10. svibnja u Otočcu, u organizaciji MZOE-a i udruge BIOM, terenska radionica »Lynx walk« u okviru međunarodnog projekta LIFE Lynx 18. – 20. lipnja u NP-u Risnjak, stručni skup o aktivnom upravljanju vrstama i staništima 20. – 21. rujna u Kampu Korana u organizaciji JU-a NP Plitvička jezera. Aktivnost Komisije predstavljena je i na Zboru vodiča HPS-a na Platku te u Hrvatskom planinaru. Izrađen je plakat »Ne ostavljaj tragove« radi edukacije i podizanja svijesti korisnika prirodnih područja i opće javnosti, koji je distribuiran planinarskim udrugama, MZOE-u, javnim ustanovama za upravljanje nacionalnim parkovima i parkovima prirode, »zelenim knjižnicama« RH i drugim srodnim organizacijama. Komisija je u suradnji s drugim dužnosnicima HPS-a aktivno sudjelovala

u komunikaciji s ustanovama relevantnima za standardizaciju označavanja planinarskih putova i obnovu planinarske infrastrukture u zaštićenim područjima.

Komisijska povijest planinarstva. Komisija je bila angažirana u osmišljavanju koncepta stalnog postava Muzeja planinarstva u Ivancu, a bavila se i prikupljanjem i obradom vrijednih starih predmeta i druge građe. U drugoj polovici godine pristupilo se obimnom poslu sortiranja, organiziranja i evidentiranja cjelokupne arhivske građe u sjedištu HPS-a. Dosad je obrađeno oko polovice arhiva HPS-a, a ti će se poslovi nastaviti i u 2020. godini, s ciljem da arhivska građa o razvoju planinarstva bude lako pretraživa i dostupna svim zainteresiranim udrugama i pojedincima.

Komisija za priznanja. Na sedam sjednica obrađeno je 169 zahtjeva pristiglih iz 23 planinarska društva. Na skupštinama naših članica i u drugim svečanim prilikama dodijeljena su sljedeća priznanja HPS-a: 8 plaketa, 14 zlatnih, 42 srebrna i 104 brončana znaka HPS-a.

Komisija za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost. Prema potrebi i postupajući u povodu primljenih zahtjeva, Komisija je pregledavala i davala mišljenja o ugovorima, pravilnicima i statutima naših članica te drugime dokumentima upućenima Uredu HPS-a, komisijama Saveza, Izvršnom odboru i Skupštini HPS-a.

Hrvatska gorska služba spašavanja. HGSS i njegovih 25 stanica članice su našeg Saveza, a u HGSS-u također djeluju članovi HPS-a, njih gotovo tisuću. Osim što obavljaju izrazito humanu djelatnost spašavanja unesrećenih na najraznovrsnijim terenima, gdje se mogu učinkovito koristiti spašavateljska oprema, tehnika i iskustvo gorskog spašavanja, članovi

HGSS-a izravno pridonose radu naše planinarske udruge stalnim sudjelovanjem u edukaciji članova HPS-a, radom u osnovnim planinarskim udrugama i na druge načine. Uz redovnu djelatnost spašavanja i zbrinjavanja unesrećenih, održavanje vježbi, tečajeva, ispita za gorske spašavatelje i izgradnje infrastrukture, HGSS je dežurao na skijalištima i u nacionalnim parkovima te na svim većim akcijama HPS-a i naših članica. Služba ima vrlo visoko društveno uvažavanje i nezamjenjivo mjesto u sustavu sigurnosti.

Zaključak. Rezultati naših stručnih djelatnosti u 2019. opisani su još detaljnije u opširnijim izvješćima što su ih komisije dostavile Uredu HPS-a, a u ovom pregledu preneseni su samo njihovi sažetci. Tijekom godine provedene su u HPS-u i brojne druge akcije, koje u ovom izvješću nisu spomenute. Nažalost, bilo je i planiranih aktivnosti koje nisu ostvarene, u kojima zbog raznih razloga nisu postignuti željeni rezultati i koje ostaju izazovi za ubuduće. Sva ostvarenja navedena u ovom izvješću daju čvrsto uporište za zaključnu ocjenu da je i 2019. bila vrlo uspješna godina za hrvatsko planinarstvo. Dosegnuti su novi vrhunci, u prenesenom i doslovnom smislu, a tradicija, povezanost, prijateljstvo i golemo angažiranje svih koji daju svoj doprinos organiziranom hrvatskom planinarstvu jamče da će se tako uspješni rezultati nastaviti ostvarivati i u sljedećim godinama, na korist i zadovoljstvo svih onih koje vole planine i planinarenje.

Svim dužnosnicima, pročelnicima i članovima komisija, zaposlenicima HPS-a, suradnicima te planinarskim udrugama, njihovim vodstvima i svim planinarima u HPS-u zahvaljujemo na njihovom djelovanju u hrvatskim i inozemnim planinama te u podzemnom svijetu, te na zalaganju u društvenom radu, čime su pridonijeli uspješnom razvoju hrvatskog planinarstva u protekloj godini.

Predsjednik HPS-a
Darko Berljak